

5. modul: **Etični vidik uporabe e-orodij**

Avtorice: Artemisa R Dores and Regina Silva - ESS – P.Porto – www.ess.ipp.pt

Aleksandra Stevanovic and Marina Letica Crepulja – MEDRI - www.medri.uniri.hr/hr/

Projekt je v okviru Erasmus + programa na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja financiran s strani Evropske komisije. Vsebina projekta ne odraža stališč Evropske unije, ampak zgolj stališča njenih avtorjev. Vsaka nepooblaščen uporaba in distribucija vsebin projekta v pridobitvene namene je kazniva.

Spletno izobraževanje THERAPY 2.0 : 9 tematskih modulov

Pregled vsebin modula:

Specifične značilnosti računalniško podprte komunikacije terapevta/svetovalca ustvarjajo nove situacije v spremenjenih pogojih dela in z njimi povezane etične dileme. Za terapevta/svetovalca je najpomembnejše, da jih zna predvideti in se nanje ustrezno odzvati.

V nadaljevanju so predstavljene najpogostejše etične dileme in smernice za njihovo razreševanje.

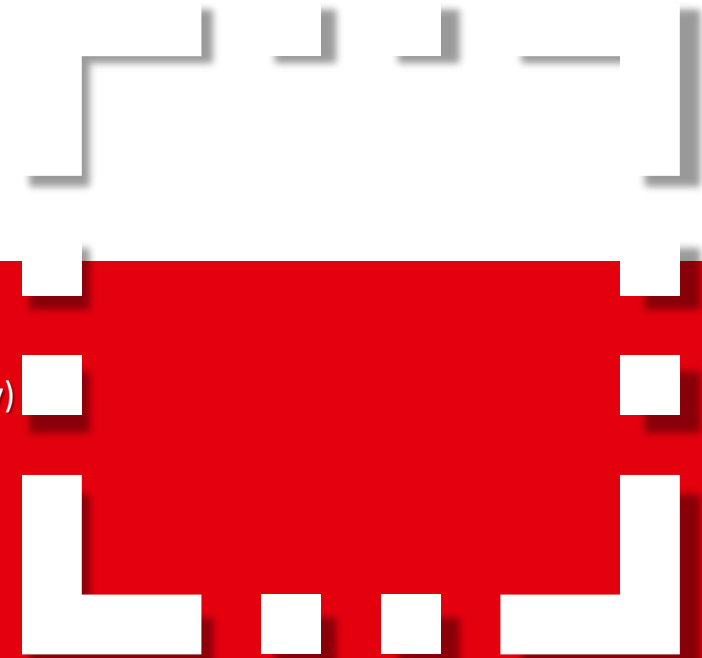
Namen modula:

- Opredeliti najbolj pogoste etične dileme v spletni klinični praksi;
- se seznaniti z strokovnimi izzivi, ki jih kibernetiski prostor prinaša;
- predstaviti etične okvirje in smernice, ki se uporabljajo v spletni klinični praksi.

Vsebina modula

- Enota 5.1: Uvod v enoto/konceptualizacija
- Enota 5.2: Zagotavljanje zaupnosti, varovanje zasebnosti, postopki za identifikacijo klienta(-ov) in terapevta (-ov)
- Enota 5.3: Zagotavljanje kakovosti
- Enota 5.4: Veljavnost licenc
- Enota 5.5: Posredovanje v kriznih intervencijah
- Enota 5.6: Tehnologija in spletno svetovanje
- Enota 5.7: Računalniška znanja in kompetence
- Enota 5.8: Intervencije v asinhroni komunikaciji
- Enota 5.9: Omejitve
- Enota 5.10: Stroški/plačila

5 Etični vidik uporabe e-orodij

Enota 5.1

Uvod v enoto/ Konceptualizacija

Pregled enote

- Primeri etičnih dilem
- Vprašanja za vas
- Implikacije

Primeri etičnih dilem

**Vzpostavljanje zaupnosti
državah**

Veljavnost terapevtove licence v drugih

Varovanje podatkov, posredovanih preko spletnih omrežij

Poverjanje identifikacije klienta

Krizne intervencije na daljavo

Identifikacija terapevta/svetovalca

Varnostna tveganja

Anonimnost klienta

Zagotavljanje zasebnosti

Verbalna agresija

Razvoj transferja v računalniško podprti komunikaciji

Nekaj vprašanj za vas...

Če klient prihaja iz države, kjer veljajo drugačni standardi za pridobitev terapevtske licence, ali mora terapevt v tem primeru pridobiti dovoljenje tamkajšnjega strokovnega združenja?

Tudi če ima klient nastavljene dodatne varnostne nastavitve kako poskrbeti, da do odprte vsebine sporočil ne more dostopati tretja oseba?

Kako je z odpiranjem sporočil z občutljivimi podatki v tujih mobilnih omrežjih?

Kdo je pristojen za reševanje pravnih sporov, v primerih, ko klient in svetovalec ne prihajata iz iste države/kontinenta?

(Baker & Ray, 2011, p. 343).

Implikacije

Pomembno je, da se določijo enotne smernice, ki bodo imele mednarodno veljavo ali pa se bodo na pomembnih področjih ustrezno dopolnjevale.

5 Etični vidik uporabe e-orodij

Enota 5.2

Zagotavljanje zaupnosti, varovanje zasebnosti, postopki za identifikacijo klienta(-ov) in terapevta (-ov)

Pregled enote

- Priporočila za reševanje izzivov kibernetnega prostora
- Priporočila za reševanje izzivov kibernetnega prostora
- Priporočila za reševanje izzivov kibernetnega prostora

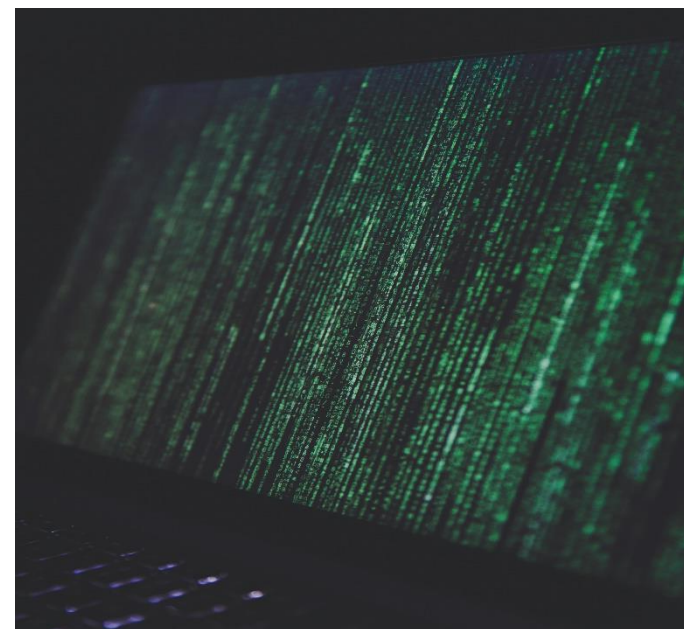

Etične smernice

Večina evropskih strokovnih/terapevtskih združenj v svojih etičnih kodeksih nima vključenih internih aktov, ki bi urejali področje spletnega svetovanja in terapije.

Zato lahko pravno praznino zapolnijo obstoječi etični kodeksi poklicnih in terapevtskih druženj in področna zakonodaja.

Pomembne smernice pa nudi tudi etični kodeks za področje telefonskih, tele-konferenčnih in internetnih storitev, ki ga je leta 1995 pripravilo Ameriško združenje za psihologijo skupaj s standardi za izvajanje spletnega svetovanja.

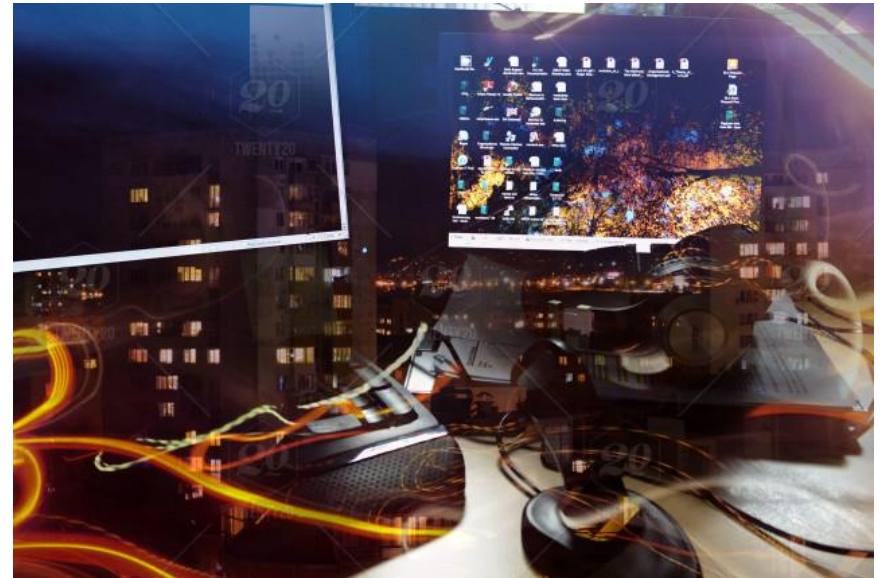

Etične smernice

Na voljo pa je tudi etični okvir, ki podaja načela za ureditev in standardizacijo spletnih praks in ima mednarodno veljavo. Gre za vodilna etična načela v praksa spletnega svetovanja, ki jih je 1997 pripravilo Mednarodno društvo za duševno zdravje na spletu (ISMHO).

Več o obeh dokumentih si lahko preberete med viri pod Richards & Viganó, 2013) ali na spodnji povezavi:

<http://www.apa.org/ethics/education/telephone-statement.aspx>

Nekaj priporočil za reševanje izzivov kibernetnega prostora

Svetovalec/terapevt naj pred začetkom svetovalnega/terapevtskega procesa klientu posreduje elektronsko informirano soglasje, kjer ga seznanijo z vsemi pomembnimi pravnimi in finančnimi vidiki, video in zvočnega snemanja in poteka procesa svetovanja/terapije na daljavo.

Terapevt skupaj s klientom pregleda okoliščine, v katerih bi bilo mogoče zahtevati zaupne podatke in v katerih je lahko podana zakonska zahteva za razkritje zaupnih podatkov.

S klientovimi podatki je potrebno razpolagati tako, da zagotavljajo zaupnost, ki je v skladu z veljavno zakonodajo in profesionalnimi standardi.

Nekaj priporočil za reševanje izzivov kibernetnega prostora

V primeru preselitve, prenehanja prakse mora svetovalec/terapevt poskrbeti za shranjevanje, prenos ali odstranitev dokumentov tako, da ne prekrši zaupnosti in zavarujejo klientovo dobrobit.

Terapevt/svetovalec pred začetkom terapevtskega ali supervizijskega razmerja s klientom in supervizantom jasno razkrijejo in razložijo naslednje:

- a) vse finančne dogovore in plačila za strokovne storitve, tudi stroške v primeru odpovedi srečanja ali neudeležbe;
- b) izterjavo zapadlih obveznosti prek družb za izterjavo dolgov ali po sodni poti, pri čemer navedejo tudi, ali bodo zaračunali zakonite zamudne obresti. Če se tarife ali druga plačila po začetku storitve spremenijo, morajo terapevti/svetovalec o tem ustrezno obvestiti klienta oz. supervizanta.

5 Etični vidik uporabe e-orodij

Enota 5.3 Zagotavljanje kakovosti

Section Outline

- Učinkovitost spletnih intervencij, ki temeljijo na računalniško podprti tehnologiji: 1.del
- Učinkovitost spletnih intervencij, ki temeljijo na računalniško podprti tehnologiji: 2.del

5.3 Učinkovitost spletnih intervencij, ki temeljijo na računalniško podprti tehnologiji: 1.del

Novejše študije kažejo, da spletno svetovanje dosega primerljivo visoke parametre učinkovitosti kot svetovanje z neposredno udeležbo.

V svoji študiji Richards in Viganó (2013, str. 994) med drugim navajata: »Vedno več raziskav potrjuje predpostavko, da lahko s spletnim svetovanjem dosežemo enak učinek kot je bil prepoznan pri klasični obliki svetovanja in terapije«, a vendar »obstaja potreba po dodatnih raziskavah, ki bodo spremljala dolgoročni učinek, zlasti pri asinhroni tekstovni komunikaciji, ki omogoča delno ali popolno anonimnost.«

5.3 Učinkovitost spletnih intervencij, ki temeljijo na računalniško podprti tehnologiji: 2. del

Učinek različnih tipov tehnološko podprtih komunikacij za terapevtsko ali svetovalno pomoč je bil preučen s sistematičnimi pregledi in meta analizami. Nekateri od teh študij so:

- Andrews, Cuijpers, Craske, McEvoy, & Titov (2010);
- Barak et al. (2008);
- Chester & Glass (2006);
- Dowling & Rickwood (2013);
- Gainsbury & Blaszczynski (2011);
- Griffiths & Christensen (2006);
- Hanley & Reynolds (2009);
- Heinlen, Welfel, Richmond, & Rak (2003);
- Kaltenthaler et al. (2004);
- Machado et al. (2016);
- Manzoni, Pagnini, Corti, Molinari, & Castelnuovo (2011);
- Newman et al. (2011);
- Postel, de Haan, & De Jong (2008);
- Richards & Viganó (2013);
- Shaw & Shaw (2006).

5 Etični vidik uporabe e-orodij

Enota 5.4

Veljavnost licenc

Section Outline

- Stanje v Sloveniji
- Analiza stanja
- Etične dileme povezane z veljavnostjo licenc svetovalcev in terapevtov

5.4. Analiza stanja

Kljub relativni razvitosti Slovenija na področju psihoterapije v primerjavi s psihoterapevtsko bolj razvitimi državami (npr. Avstrija, Nemčija, Anglija, Italija, Nizozemska itn.) še vedno precej zaostaja, saj primanjkuje psihoterapevtov, poklic psihoterapevta ni registriran in ni reguliran, obseg psihoterapevtskih storitev je veliko premajhen glede na potrebe, razlike v kvaliteti in ceni ponujenih psihoterapevtskih storitev so velike, dostopnost do psihoterapevtskih storitev je slaba, za paciente ni preglednega sistema informiranja o vrsti in kvaliteti psihoterapevtskih storitev, zato niso zaščiteni pred šarlatansko ponudbo samooklicanih terapevtov.

Psihoterapija je tudi preslabo integrirana v sistem javnega zdravstva, saj trenutno lahko opravljajo psihoterapijo v tem okviru samo psihiatri in klinični psihologi v veliko premajhnem obsegu glede na potrebe.

5.4. Analiza stanja

Psihoterapevtsko izobraževanje v Sloveniji sicer že štirideset let poteka znotraj zdravstva, a ne kot poklic. Obstajajo enoletni podiplomski tečaj iz psihoterapije na Medicinski fakulteti ter različna dodatna izobraževanja in zasebne šole, ki sicer omogočajo pridobitev nazivov, ne pa tudi spričeval, ki bi jih država verificirala.

Normativne ureditve psihoterapije po evropskih državah v različni meri promovirajo razvoj psihoterapije kot poklica: prvič s tem ko omogočajo psihoterapevtsko izobraževanje neposredno po srednji šoli ali kot izobraževanje za drugi poklic ljudem različnih predhodnih izobrazb, drugič pa s tem ko priznavajo različne psihoterapevtske pristope. V nekaterih državah (npr. Nemčija, Italija, Nizozemska) je psihoterapija pravno urejena kot specializacija za psihologe in psihiatre, v drugih pa kot multiprofesionalna dejavnost, to pomeni kot poklic, do katerega imajo dostop različni poklici (npr. Avstrija, Finska, Francija, Nizozemska, Švedska). V Avstriji je lahko psihoterapija tudi prvi poklic.

5.4 Priznavanje licenc različnih terapevtskih smeri

Znotraj psihoterapije obstaja več sto različnih terapevtskih pristopov. Toda le trije terapevtski pristopi so dovolj znanstveno podprti in so se v praksi izkazali za dovolj učinkovite, da jih priznavajo vsa ključna svetovna strokovna združenja in mednarodne klinične smernice za zdravljenje. Ti trije pristopi so *psihoanalitična terapija, vedenjsko-kognitivna terapija in sistemska družinska terapija*.

Največji problem zasebnih šol je, da usposabljaajo za specifično metodo zdravljenja, ki jo nato aplicirajo na vse paciente, tudi na tiste, za katere ta metoda ni nujno primerna.

Trenutno v Sloveniji izobražujejo po evropskih normativih iz psihoterapije po doseženi sedmi stopnji izobrazbe, torej za drugi poklic, razna društva in inštituti. Tri izobraževanja pa potekajo na akademski ravni.

5.4. Poklicna kompetentnost in integriteta

- Licencirani terapevti in svetovalci morajo pri svojem delu upoštevati tako etični kodeks kot podzakonske akte in pravilnike, ki urejajo področje njihovega dela.
- Prav tako morajo redno spremljati spremembe zakonodaje in slediti novostim na področju strokovnega dela.
- Kadar so glede etične ustreznosti svojega vedenja ali ravnanja znajdejo v dilemi, se lahko za mnenje obrnejo na svojo predstavniško organizacijo oz.strokovno združenje.

5 Etični vidik uporabe e-orodij

Enota 5.5

Vprašanja povezana s kriznimi intervencijami

Podenote

- Krizne intervencije
- Priporočila

5.5 Krizne intervencije

Čeprav obstajajo številne brezplačne telefonske linije, ki so namenjene kriznim intervencijam, je lahko v nekaterih primerih bolj učinkovit osebni stik s terapevtom na daljavo, ki mu klient zaupa.

Kot terapevt in svetovalec imate v primerih krizne intervencije tako etično kot pravno obvezo, da posredujete. V takih okoliščinah je poznavanje prave identitete klienta in njegovega naslova stalnega prebivališča nujno, saj lahko reši življenje njemu ali pa osebam v njegovi bližnji okolici.

Zato je pomembno, da pred začetkom terapij skupaj s klientom pregledate okoliščine, v katerih bi bilo mogoče zahtevati zaupne podatke in v katerih je lahko podana zakonska zahteva za razkritje zaupnih podatkov.

Kot terapevt pa preučite tudi podporno mrežo v klientovi bližnji okolici.

5.5 Priporočila

Priporočila spletnim terapevtom za ravnanje v primeru krizne intervencije:

- krizne intervencija ne izvajajte sami, zlasti če gre za svetovanje na daljavo. V kolikor se klient odziva, ga glede na dano situacijo skušajte najprej umiriti, potem pa voditi po korakih do lokacije, kjer mu bodo strokovno pomoč lahko nudili;
- pri klicih navedite samo tiste podatke, ki ste jih navedli v informativnem soglasju, ki ga je podpisal klient;
- v nujnih primerih pokličete prvo pomoč oz. katero od drugih številčk za posredovanje v kriznih intervencijah;
- v kolikor je klient v zunanjem okolju, ga vodite do njemu najbližje ustanove, ki mu lahko nudi ustrezno pomoč.

5 Etični vidik uporabe e-orodij

Enota 5.6

Tehnologija in spletna terapija

Podenote

- Etične dileme, ki jih povzročijo tehnološke težave
- Kako ravnati v primeru tehnoloških okvar

5.6 Etične dileme, ki jih povzročijo tehnološke težave

Čeprav je današnja tehnologija precej zanesljiva, vseeno ni mogoče preprečiti vseh težav. Najpogosteje so povezane z vzpostavljanjem ali ohranjanjem internetne povezave, napakami v platformah, v posameznih primerih pa tudi z napakami v programski opremi.

Sinhrono oblike komunikacije so v primerjavi z asinhronimi tem težavam na spletu bolj izpostavljene. Ker so v celoti odvisne od internetne povezave, se težave največkrat pojavljajo v primerih, ko internetna povezava ne deluje dovolj hitro ali pa se ne more ponovno vzpostaviti.

Prekinitev internetne povezave namreč pomeni tudi prekinitev komunikacije, ki teče med terapevtom in klientom. Taka izkušnja lahko vznemiri tako klienta kot terapevta, kadar se prekinitev zgodi nepričakovano. Takrat se lahko terapevt sprašuje:

- je klient končal pogovor zaradi tega, kar mu je bilo povedano?
- je morda v kakšni krizi?

Podobna vprašanja si lahko zastavlja klient. Pogostejše prekinitve lahko vplivajo tudi na samo kakovost terapevtskega/svetovalnega proces in motiviranost klienta za nadaljevanje procesa.

5.6 Kako ravnati v primeru tehnoloških okvar

Razpoložljiva literatura predlaga, da se terapevt in klient vnaprej dogovorita, kako bosta nadaljevala postopek v primeru tehnoloških okvar oz. težav v povezavi. Dogovor naj vključuje soglasje o tem:

- a) kdo od njiju bo poskrbel za ponovno vzpostavitev stika,
- b) v kolikšnem času,
- c) kateri nadomestni kanal bo namenjen vzpostavljanju stika (npr.: e-pošta, sms sporočila, telefonski klic).

5 Etični vidik uporabe e-orodij

Enota 5.7

Računalniške spretnosti in kompetence spletnih svetovalcev

Podenote

- Računalniško podprta komunikacija: spretnosti in kompetence

5.7 Računalniško podprta komunikacija: spretnosti in kompetence

Terapevti, ki uporabljajo komunikacijsko tehnologijo, bi morali imeti več računalniških znanj in kompetenc kot terapevti, ki izvajajo klasične oblike svetovanj. Terapevt, ki uporablja tehnološko podprto komunikacijo, naj bi:

- poznal lastnosti in možnosti uporabe orodij 2.0,
- poznal pravne predpise, standarde in postopke, s katerimi varuje klientovo zasebnost in varnost na spletu;
- znal uporablati asinhorne in sinhorne oblik komunikacije.

5 Etični vidik uporabe e-orodij

Enota 5.8

Intervencije v asinhroni komunikaciji

Podenote

- Intervencije v asinhroni komunikaciji

5.8 Intervencije v asinhroni komunikaciji

Asinhrone interakcije so bolj podvržene kritikam ravno zaradi pomanjkanja neverbalnih impulzov.

Čeprav določeni raziskave opredeljujejo pomanjkanje neverbalne komunikacije kot prednost, npr. v primerih, ko se neverbalna komunikacija uporablja za manipulacijo s terapevtom, se priporoča, da se pri asinhroni komunikaciji pozanimate o pomenu posameznih ikon in kratic, da jih boste znali ustrezno uporabljati v različnih situacijskih kontekstih.

5 Etični vidik uporabe e-orodij

Enota 5.9

Omejitve

Podenote

- Tehnologija in dostopnost do interneta

5.9 Dostopnost do spleta in omejitve povezane z dostopnostjo do spletnih storitev

Tehnologija, internet, družbeni mediji so na spletu dostopni 24/7 in zato si lahko uporabniki spletnih terapij ustvarijo napačna prepričanja, da je tudi spletni terapevt/svetovalec lahko na voljo ves čas.

Z namenom preprečevanja tovrstnih pričakovanj mora terapevt jasno opredeliti razpon svojega delovnega časa in tudi izjeme, v katerih bo dosegljiv izven delovnega časa. V individualnem dogovoru s klientom mora opredeliti predvsem, *koliko tedenskih srečanj bosta imela, kako dolgo bo posamezno srečanje trajalo in v katerih primerih ga klient lahko pokliče tudi izven delovnega časa.*

5 Etični vidik uporabe e-orodij

Enota 5.10

Stroški/plačilo

Poenote:

- Stroški spletne terapije

5.10 Stroški spletne terapije

- Stroški spletne terapije morajo biti pregledni in v skladu z obstoječo zakonodajo.
- Ker je spletna terapija sorazmerno nova oblika terapije, jo redko pokrivajo zavarovalne police. V pretežni meri se izvaja kot zasebna praksa in spada med samoplačniške storitve.
- Povprečna cena svetovalne ure se nahaja med 30-50 EUR.

5 Etični vidik uporabe e-orodij

Teme za diskusijo

Na katere etične dileme lahko naleti terapevt v računalniško podprti komunikaciji s klientom?

Izrazite svoje mnenje o:
priporočilih iz strokovne literature, ki se nanašajo na preprečevanje oz. razreševanje etičnih dilem povezanih s spletnim svetovanjem'

Vaja

Terapevt, ki ponuja spletna svetovanja, bi moral biti bolj opremljen z računalniškimi znanji, kot terapevt, ki izvaja le klasično obliko terapije.

Navedite, katera znanja se vam zdijo ključna za uspešno delo.

*S katerimi omejitvami se kot terapevt lahko spopadaš pri računalniško podprti komunikaciji s klientom?
Kako jih je mogoče preiti?*

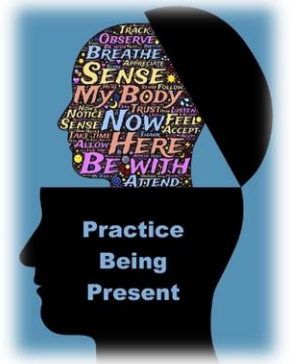

Zapiski

Vnesite svoje zapiske

- *
- *
- * ...

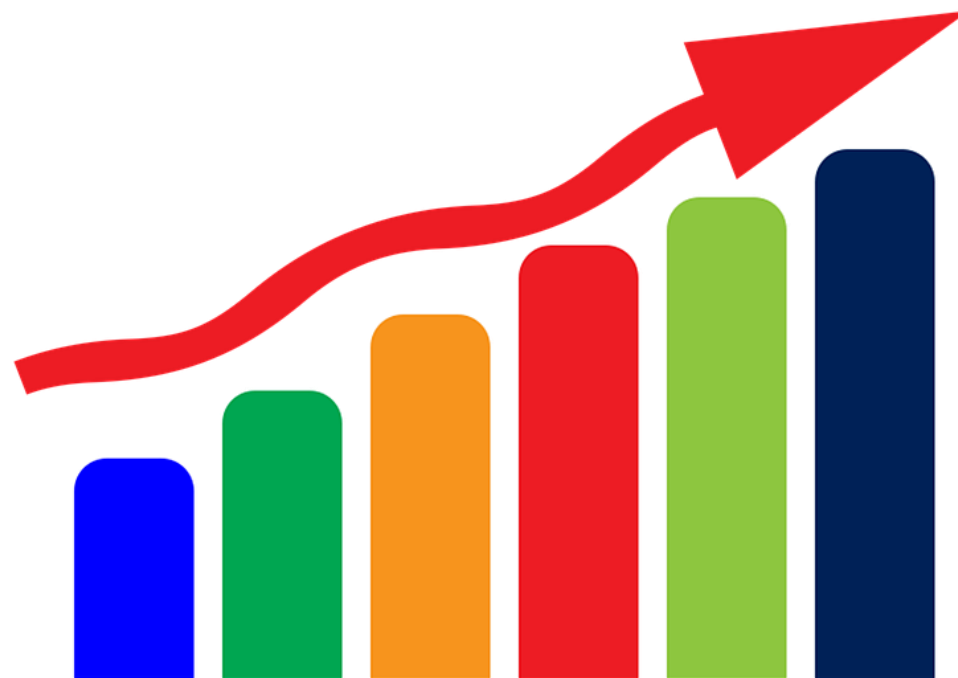
Preverite svoje znanje_

1. Navedite nekaj najbolj pogostih etičnih dilem, ki se pojavljajo pri spletnem svetovanju.
2. Predstavite specifične računalniško podprte komunikacije s klientom.
3. Navedite nekaj ključnih dokumentov, ki ponujajo etične smernice povezanih s telekomunikacijo in spletno komunikacijo.
4. Navedite nekaj smernic, povezanih s spletno komunikacijo s klientom.
5. Povzamete smernice povezane z kriznimi intervencijami.

Odgovori

1. Odgovor na 1. vprašanje
2. Odgovor na 2. vprašanje
3. Odgovor na 3. vprašanje
4. Odgovor na 4. vprašanje
5. Odgovor na 5. vprašanje

Odgovor na 1.vprašanje

Navedite nekaj najbolj pogostih etičnih dilem, ki se pojavljajo pri spletnem svetovanju

- identifikacija klienta/terapevta v primeru popolne anonimnosti;
- zagotavljanje zaupnosti,
- varovanje osebnih podatkov;
- vzpostavljanje transferja;
- veljavnost licenc;
- veljavnost pravnih aktov izven EU
- ...

Odgovor na 2. vprašanje

Predstavite pozitivne učinke računalniško podprte komunikacije v primerjavi s klasičnim svetovanje, ki so bile prepoznane v novejših študijah.

Novejše študije kažejo, da spletno svetovanje dosega primerljivo visoke parametre učinkovitosti kot svetovanje z neposredno udeležbo.

V svoji študiji Richards in Viganó (2013, str. 994) med drugim navajata: »*Vedno več raziskav potrjuje predpostavko, da lahko s spletnim svetovanjem dosežemo enak učinek kot je bil prepoznan pri klasični obliki svetovanja in terapije*«, a vendar »obstaja potreba po dodatnih raziskavah, ki bodo spremljala dolgoročni učinek, zlasti pri asinhroni tekstovni komunikaciji, ki omogoča delno ali popolno anonimnost.«

Odgovor na 3. vprašanje

Navedite nekaj ključnih dokumentov, ki ponujajo etične smernice povezanih s telekomunikacijo in spletno komunikacijo.

- vodilna etična načela v praksa spletnega svetovanja, ki jih je 1997 pripravilo Mednarodno društvo za duševno zdravje na spletu (ISMHO);
- etični kodeks za področje telefonskih, tele-konferenčnih in internetnih storitev, ki ga je leta 1995 pripravilo Ameriško združenje za psihologijo skupaj s standardi za izvajanje spletnega svetovanja.

Odgovor na 4. vprašanje

Navedite nekaj smernic, povezanih s spletno komunikacijo s klientom.

- Svetovalec/terapevt naj pred začetkom svetovalnega/terapevtskega procesa klientu posreduje elektronsko informirano soglasje, kjer ga seznanijo z vsemi pomembnimi pravnimi in finančnimi vidiki, video in zvočnega snemanja in poteka procesa svetovanja/terapije na daljavo.
- Terapevt skupaj s klientom pregleda okoliščine, v katerih bi bilo mogoče zahtevati zaupne podatke in v katerih je lahko podana zakonska zahteva za razkritje zaupnih podatkov.
- S klientovimi podatki je potrebno razpolagati tako, da zagotavljajo zaupnost, ki je v skladu z veljavno zakonodajo in profesionalnimi standardi.

Odgovor na 5. vprašanje

- **Povzamete smernice povezane s kriznimi intervencijami**

Čeprav obstajajo številne brezplačne telefonske linije, ki so namenjene kriznim intervencijam, je lahko v nekaterih primerih bolj učinkovit osebni stik s terapevtom na daljavo, ki mu klient zaupa.

Kot terapevt in svetovalec imate v primerih krizne intervencije tako etično kot pravno obvezo, da posredujete. V takih okoliščinah je poznavanje prave identitete klienta in njegovega naslova stalnega prebivališča nujno, saj lahko reši življenje njemu ali pa osebam v njegovi bližnji okolici.

Zato je pomembno, da pred začetkom terapij skupaj s klientom pregledate okoliščine, v katerih bi bilo mogoče zahtevati zaupne podatke in v katerih je lahko podana zakonska zahteva za razkritje zaupnih podatkov.

Kot terapevt pa preučite tudi podporno mrežo v klientovi bližnji okolici.

Viri:

- Baker, K. D., & Ray, M. (2011). Online counselling: The good, the bad, and the possibilities. *Counselling Psychology Quarterly*, 24(4), 341-346
- Barnett, J.E. (2005). Online counselling: New entity, new challenges. *The Counseling Psychologist* 33, 6, 872-880.
- Bholá, P., & Raguram, A. (2016). *Ethical issues in counselling and psychotherapy practice: Walking the line*. New York, NY, US: Springer Science + Business Media. <http://www.springer.com/gp/book/9789811018060>)
- Caspar, F., & Berger, T. (2005). The future is bright: How can we optimize online counseling, and how can we know whether we have done so? *The Counseling Psychologist*, 33, 900-909.
- Cataldo, R., & Bogetti, C. (2017). Niveles técnico, deontológico y ético en el uso de tecnologías de la información y comunicación en psicoterapia. *Technical, Deontological and Ethical Levels in the Use of Information and Communication Technologies in Psychotherapy.*, 63(1), 67-74.
- Childress, C.A. (2000). Ethical issues in providing online psychotherapeutic interventions. *Journal of medical Internet Research*, 2(1), e5.
- Corey, G., Corey, M. S., & Callahan, P. (2010). *Issues and ethics in the helping professions*. Pacific Grove, CA: Brooks/ Cole.
- Gamino, L. A. (2012). Ethical considerations when conducting grief counselling online. In C. J. Sofka, I. N. Cupit, K. R. Gilbert, C. J. Sofka, I. N. Cupit, & K. R. Gilbert (Eds.), *Dying, death, and grief in an online universe: For counselors and educators*. (pp. 217-234). New York, NY, US: Springer Publishing Co. (Here: <https://www.amazon.com/Dying-Death-Grief-Online-Universe/dp/082610732X>)
- de Bitencourt Machado, D., Braga Laskoski, P., Trelles Severo, C., Margareth Bassols, A., Sfoggia, A., Kowacs, C., . . . Laks Eizirik, C. (2016). A Psychodynamic Perspective on a Systematic Review of Online Psychotherapy for Adults. *British Journal of Psychotherapy*, 32(1), 79-108. doi:10.1111/bjp.12204
- Dowling M, Rickwood D (2013) Online counselling and therapy for mental health problems: A systematic review of individual synchronous interventions using chat. *Journal of Technology in Human Services*, 31(1), 1–21.
- Haberstroh, S., Barney, L., Foster, N., & Duffey, T. (2014). The Ethical and Legal Practice of Online Counseling and Psychotherapy: A Review of Mental Health Professions. *Journal of Technology in Human Services*, 32(3), 149-157. doi:10.1080/15228835.2013.872074

Priporočeno branje:

- Hertlein, K. M., Blumer, M. L. C., & Mihaloliakos, J. H. (2015). Marriage and Family Counselors' Perceived Ethical Issues Related to Online Therapy. *Family Journal*, 23(1), 5-12. doi:10.1177/1066480714547184
- Kraus, R. (2010). Ethical issues in online counselling. In R. Kraus, G. Stricker, C. Speyer. *Online counselling. A handbook for mental health professionals*. Amsterdam: Elsevier.
- Loue, S. (2016). Ethical Use of Electronic Media in Social Work Practice. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*, 8(2), 21-30.
- doi: <http://dx.doi.org/10.18662/rrem/2016.0802.02>
- Menovschikov, V. Y. (2010). Ethical issues of online psychological counselling. *Cultural-Historical Psychology*, (1), 89-95. <http://psyjournals.ru/en/kip/2010/n1/Menovschikov.shtml>
- Richards, D., & Viganó, N. (2013). Online Counseling: A Narrative and Critical Review of the Literature, *Journal of Clinical Psychology*, 69(9), 994-1011.
- Rummell, C. M., & Joyce, N. R. (2010). 'So wat do u want to wrk on 2day?': The Ethical Implications of Online Counseling. *Ethics & Behavior*, 20(6), 482-496. doi:10.1080/10508422.2010.521450
- Sampson, J. P., Jr., & Makela, J. P. (2014). Ethical Issues Associated with Information and Communication Technology in Counseling and Guidance. *International Journal for Educational and Vocational Guidance*, 14(1), 135-148.
- Shaw, H.E & Shaw, S.F. (2006). Critical Ethical Issues in Online Counseling: Assessing Current Practices with an Ethical Intent Checklist. *Journal of Counseling & Development*, 84, 41-53.
- Tavani, H. T. (2016). *Ethics and Technology: Controversies, Questions, and Strategies for Ethical Computing* (5th Eds). Hoboken, NJ: John Wiley and Sons.
- http://www.just.edu.jo/~mqais/CIS200/Ethics_and_%20Technology.pdf or <https://www.scribd.com/document/334640602/Ethics-and-Technology-5th-Edition-Tavani>
- Wade, M. E., Moorhead, H. J. H., & Levitt, D. H. (2013). Online counselling. In D. H. Levitt, H. J. H. Moorhead, D. H. Levitt, & H. J. H. Moorhead (Eds.), *Values and ethics in counselling: Real-life ethical decision making*. (pp. 195-201). New York, NY, US: Routledge/Taylor & Francis Group.
- <https://www.amazon.com/Values-Ethics-Counseling-Real-Life-Decision/dp/041589879X>

5 Etični vidik uporabe e-orodij

Podatki:

Projekt: Therapy 2.0

Koordinator: media k GmbH, Goethestr. 10, D-97980 Bad Mergentheim,
telefon +497931 99 27 30, fax +49 7931 99 27 31

URL: <https://www.ecounselling4youth.eu>

Številka projekta: 2016-1-DE02-KA202-003245

Program, iz katerega se projekt financira: Erasmus+

Avtorji 5. modula – Etični vidiki uporabe spletnih orodij. Artemisa R Dores and Regina Silva - contacts: artemisadores@ess.ipp.pt; ras@eu.ipp.pt

Aleksandra Stevanovic and Marina Letica Crepulja (MEDRI) - Contacts: stevanovic.aleksandra@gmail.com; marinalc@uniri.hr

© Fotografije:

- velin Radkov – Fotolia.com
- Alpha Stock Images - <http://alphastockimages.com>
- Pixabay CC0 Creative Commons
- Wikimedia
- PEXELS CC0 Licencse
- Twenty20 Royalty-free images

Spletni tečaj je avtorsko zaščiteno z licenco Creative Commons. Priznanje avtorstva-Nekomercialni namen-ShareAlike 4.0 International

Erasmus+

Projekt je financiran s strani Evropske komisije v okviru programa Erasmus+. Vsebine spletnega tečaja ne odražajo stališč Evropske komisije, ampak stališča njenih avtorjev.

Partnerski konzilij Therapy 2.0

Germany		media k GmbH (Koordinator) Dr. Karin Drda-Kühn / Hans-Jürgen Köttner • Therapy2.0@media-k.eu • + 49 7931 99 27 30
Germany		Innovation in Learning Institute – University of Erlangen-Nuremberg Evelyn Schlenk • Evelyn.Schlenk@ili.fau.de • + 49 9131 856 1111
Slovenia		Integra Institut, Institut za razvoj clovekovih potentialov Sonja Bercko Eisenreich • sonja.bercko@eu-integra.eu • + 38 659 013 2641
Croatia		Sveuciliste u Rijeci, Medicinski Fakultet Dr. Tanja Franciskovic / Dr. Marina Crepulja • tanja.franciskovic@medri.uniri.hr • + 38 591 2000 000
Iceland		Iceland Academy of the Arts Björg Jóna Birgisdóttir • bjorg@lhi.is • + 354 552 4000
Austria		Wissenschaftsinitiative Niederösterreich Dr. Wolfgang Eisenreich • office@wissenschaftsinitiative.at • + 43 676 944 5447
Portugal		Instituto Politecnico do Porto Dr. Regina Silva • ras@eu.ipp.pt • + 351 222 061
Greece		GUnet Akadimaiko Diadiktyo Pantelis Balaouras / Constantinos Tsibanis • costas@noc.uoa.gr • + 30 210 7275603

Zadnja drsnica.

Modul je zaključen.